

BOSNA HERSEK ÜLKE RAPORU

KOCAELİ SANAYİ ODASI
KOCAELI CHAMBER OF INDUSTRY

TEMMUZ 2024

İçindekiler

1.Genel Bilgiler	3
Siyasi ve İdari Yapı.....	3
Genel.....	3
2.Genel Ekonomik Durum	4
3.Dış Ticaret	5
4.Doğrudan Yabancı Yatırımlar	6
5.Türkiye ile İlişkiler	8
Siyasi İlişkiler.....	8
Ekonomik İlişkiler	8

1. Genel Bilgiler

Siyasi Ve İdari Yapısı

Resmi Adı	Bosna Hersek Cumhuriyeti
Nüfus	3.460.000 (Nisan 2024, IMF)
Dil	Boşnakça, Sırpça, Hırvatça
Yüzölçümü	51.197 km ²
Saraybosna	Saraybosna
Başlıca Şehirleri	Saraybosna, Banja Luka, Zenica, Tuzla, Mostar, Prijedo
Yönetim Şekli	Federal Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Boşnak, Hırvat ve Sırp üyesi olan 3'lü Cumhurbaşkanlığı Konseyi (Konsey üyeleri 8'er aylık dönemler itibariyle Konsey Başkanlığını sırayla devralmaktadır)
Para Birimi	Konvertible Mark (KM, BAM diye de geçmekte) Avro/KM=1.9 (sabit kur)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, IMF, Dünya Bankası, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü (OSCE), Avrupa Konseyi, Avrupa Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası (EBRD), Bölgesel İşbirliği Konseyi (RCC), Güneydoğu Avrupa İstikrar Paketi, İslam Konferansı Örgütü, Dünya Ticaret Örgütüne gözlemci ülke, Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşmasına (CEFTA).

Genel Durum

Bosna Hersek 1992 yılı Nisan ayında Yugoslavya'dan bağımsızlığını kazanmış ardından çıkan ve 1995 yılına kadar süren savaş sonunda 14 Aralık 1995 yılında imzalanan Dayton Anlaşması ile kurulmuştur. Bosna Hersek idari yapı olarak Bosna Hersek Federasyonu ile Sırp Cumhuriyeti olmak üzere siyasi, hukuki otoriteye sahip iki halktan oluşmaktadır. Her iki halkın de ayrı yasama organları ve hükümetleri bulunmaktadır. Bu iki halkın yanında Brcko Bölgesi, Merkezi Hükümetin kontrolünde özerk bir yapı olarak yer almaktadır. Bosna Hersek Federasyonu 10 kantondan oluşmaktadır. Sırp Cumhuriyeti ise kendi içinde bölgeler ve belediyeler şeklinde yapılanmıştır. Ülkenin siyasi yapısının başında Cumhurbaşkanlığı Konseyi gelmektedir. Her üç milletin birer temsilcisinin bulunduğu bu konsey dört yıllık bir süre için göreve gelmekte ve Başkanlık, üyeler arasında sekizer aylık dönemlerle değişmektedir.

Cumhurbaşkanının yanında, Parlatentonun altında görev yapan Bakanlar Kurulu diğer önemli bir kurumdur. Başbakan ve dokuz bakandan oluşan Bakanlar Kurulundaki bakanların Konsey'de olduğu gibi, her birinin diğer milletlerden ikişer yardımcısı vardır. Söz konusu kurumların yanında Temsilciler Meclisi ve Bosna Hersek Halk Meclisinden oluşan Bosna Hersek Parlatentosu bulunmaktadır.

2. Genel Ekonomik Durum

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	24,54	27,22	29,08	30,75	32,44	34,05	35,72	35,72
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	4,2	1,8	2,5	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar-\$)	7.064	7.857	8.416	8.927	9.440	9.939	10.456	11.078
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ortalama %)	14	6,1	3,0	2,7	2,5	2,0	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-4,3	-4,3	--4,5	-4,3	-4,1	-4,0	-4,0	--3,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	15,4	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
Nüfus (milyon)	3,47	3,46	3,46	3,45	3,44	3,43	3,42	3,41
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	29,6	28,1	29,7	30,2	31,1	31,9	32,4	32,4

Yıldız işareti () olan yıllar tahmin edilmiştir.*

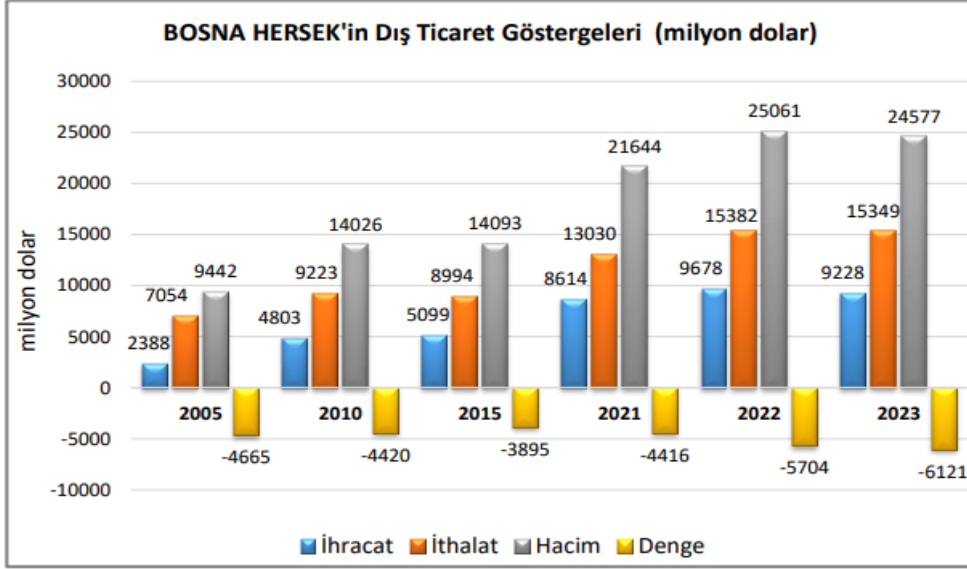
Kaynak: IMF/Ticaret Bakanlığı (Nisan 2024)

Bosna Hersek'te savaş öncesi sınai üretim yapısı ile savaş sonrası üretim yapısı farklılık arz etmektedir. Savaştan önceki dönemde metal işleme, makine üretimi, kimyasallar, ağaç işleme, gıda, tekstil ve deri sektörlerinde yoğunlaşan ve katma değeri nispeten yüksek bir görünüm arz eden üretim yapısı, yerini gıda işleme, metal dışı ürünler ve mineraller, ağaç işleme ve temel metaller gibi daha düşük katma değerli sektörlerle bırakmıştır.

Bununla birlikte, metal işleme, demir çelik, otomotiv parçaları vb. sektörlerde faaliyetler devam etmekte olup, bu sektörler ülkenin üretim ve ihracatında önemli bir yer tutmaktadır.

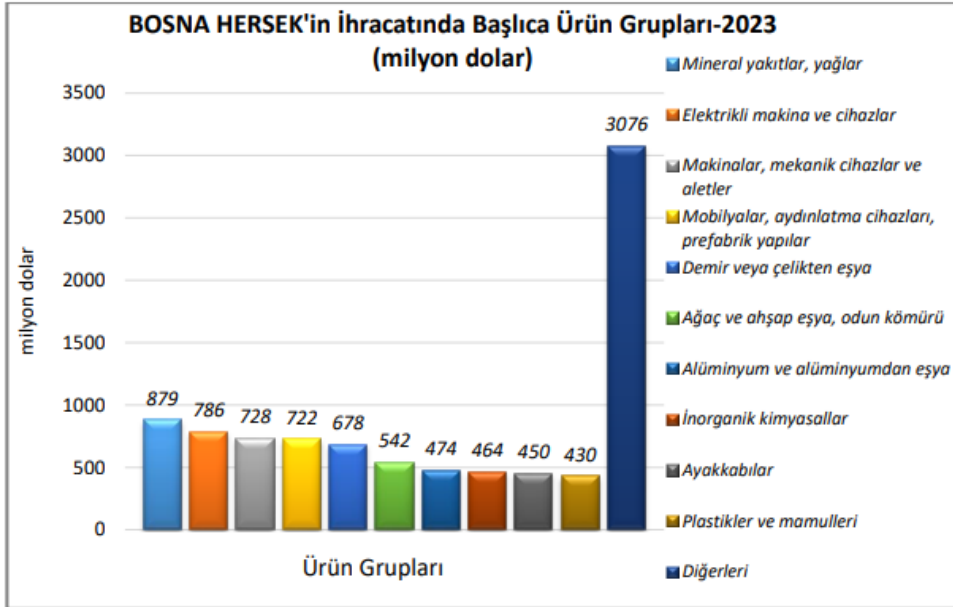
Üretim hem FBİH'de hem de RS'de genel olarak büyük şehirlerde yoğunlaşmıştır (FBİH'de Saraybosna, Tuzla, Mostar ve Zenica; RS'de Banja Luka, Modriča ve Bijeljina). Savaş öncesi dönemde sanayiye dayalı olan Bosna Hersek ekonomisi günümüzde, hizmetler, bankacılık, enerji ve turizm alanlarına yapılan yatırımlarla farklı bir konuma gelmiştir.

3. Dış Ticaret

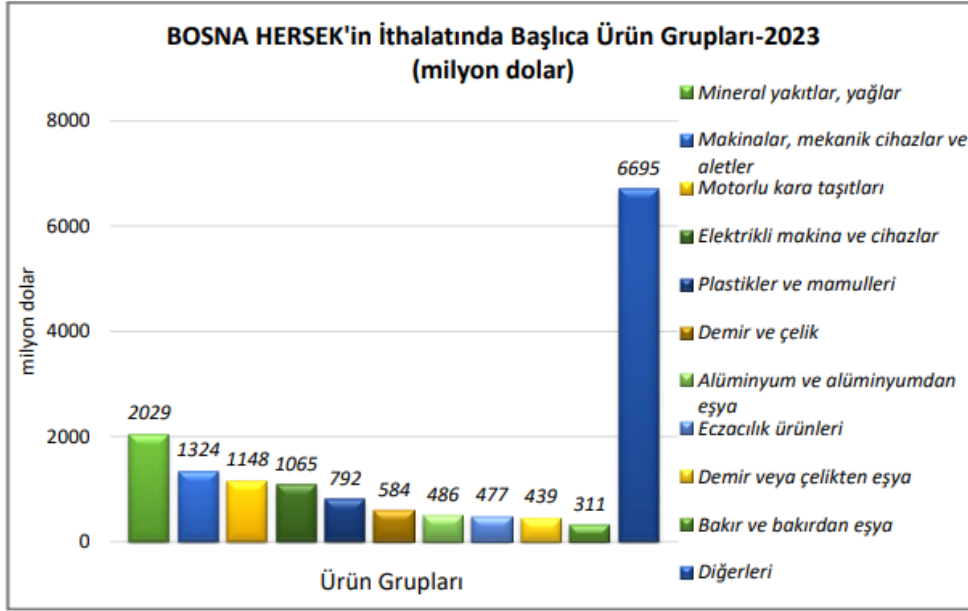
Kaynak: Trademap / Ticaret Bakanlığı

Bosna Hersek'in önemli ihrac kalemleri: temel metaller, mineral yağlar, mobilya, motorlu araçlar (büyük ölçüde montaj), metalden eşya, ağaç ve ağaç ürünleri, deri eşya, gıda ve içecek sayılabilir.

Kaynak: Trademap / Ticaret Bakanlığı

İthalat kalemleri arasında ise gıda ve içecek, petrol ve kömür, kimyasallar, makine ve donanım ile motorlu araçlar bulunmaktadır.

Kaynak: Trademap / Ticaret Bakanlığı

4. Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Bosna Hersek'e yatırım yapan ülkelerin, başta Bosna Hersek'in çevresindeki ülkeler olmak üzere oldukça ağırlıklı bir biçimde Avrupa ülkeleri olduğu görülmektedir.

Ülkeye gelen doğrudan yabancı yatırımların sektörel açıdan çok çeşitli alanlara yöneldiği görülmektedir. Bu bağlamda, ülkenin geleneksel olarak güçlü sektörlerinden olan üretim sektörü ile bankacılık sektörü, sırasıyla %32 ve %26'lık paylarla doğrudan yabancı yatırımlarda en çok rağbet edilen sektörler olarak öne çıkmaktadır.

Bosna Hersek, 2022 yılında 661 milyon dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 105. sıradadır (ABD285 milyar dolar ile 1., Türkiye13 milyar dolar ile 27., UNCTAD2024).

2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 2 milyar dolar olan Bosna Hersek, 2022 yılında 9 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile de dünyada 112. sıradadır (ABD 10 trilyon dolar ile 1., Türkiye 165 milyar dolar ile 36., UNCTAD-2024).

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım (milyon \$)	797,70	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırımın GSYİH'ya Oranı (%)	3,26	3,70	3,50	3,20	3,00	2,80	2,70
Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırım (milyon \$)	-	-	-	-	-	-	-
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	69,00	-30,00	-60,00	-80,00	-90,00	-90,00	-100,00
Ülke Dışına Yapılan Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	-	-	-	-	-	-	-

Yabancı Yatırımlara Sağlanan Destekler

Yabancı yatırımcılar halen çeşitli engellemeler ile karşılaşmaktadırlar. Karmaşık yasal ve idari uygulamalar, politik istikrarın eksikliği, şeffaf olmayan ticari prosedürler, yolsuzluklar, fakir altyapı, fikri mülkiyet haklarının yeterince korunamaması ve zayıf yargı yapısı bunlardan en önemlileridir. Bosna Hersek iş kurma kolaylığı açısından Bölgesindeki sıralamada en altta yer almaktadır.

Ayrıntılı bilgilere Bosna Hersek Yabancı Yatırım Tanıtım Ajansı'nın (Foreign Investment Promotion Agency of Bosnia and Herzegovina-FIBA)

(<http://www.fipa.gov.ba/default.aspx?pageIndex=1&langTag=en-US>) adresinden ulaşılabilir.

5. Türkiye İle İlişkiler

Siyasi İlişkiler

Türkiye, Bosna-Hersek'in (B-H) egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve çok etnili yapısına saygı çerçevesinde, B-H'deki reform sürecini takip ederek atılan adımlara katkı sağlamakta ve B-H'nin Avrupa ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla (AB ve NATO) bütünleşmesini desteklemektedir.

B-H ile ülkemiz arasındaki üst düzey ziyaretler, ilişkilerdeki dinamizmin korunması ve işbirliği alanları yaratılması bakımından önemli rol oynamaktadır.

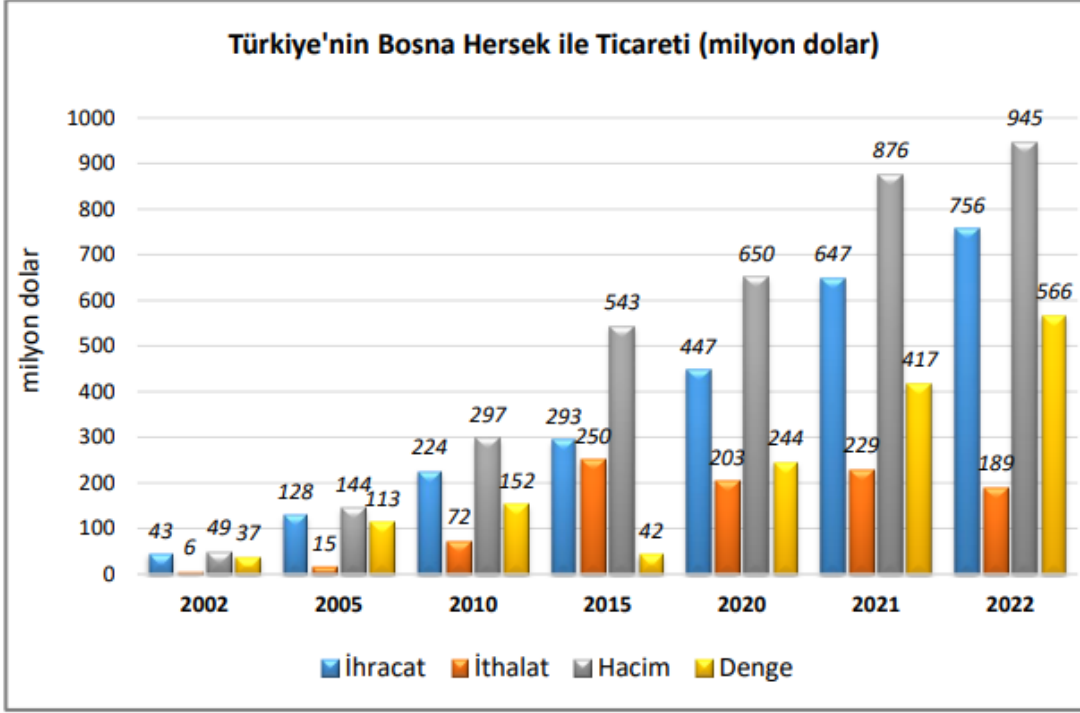
Türkiye'nin öncülüğünde 2009 ve 2010 yıllarında oluşturulan Türkiye - B-H - Sırbistan ile Türkiye – B-H - Hırvatistan üçlü danışma mekanizmaları çerçevesinde üç ülkenin Dışişleri Bakanları bugüne kadar sırasıyla toplam (14) ve (8) kez biraraya gelmişlerdir.

Ekonomik İlişkiler

Anlaşmalar: Bosna Hersek ile ticari ilişkilerimizin gelişiminde 1 Temmuz 2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması (STA) önemli bir rol oynamaktadır. Söz konusu Anlaşma, kapsamında gümrük ve eş etkili vergiler 2007 başından bu yana sıfırlanmıştır.

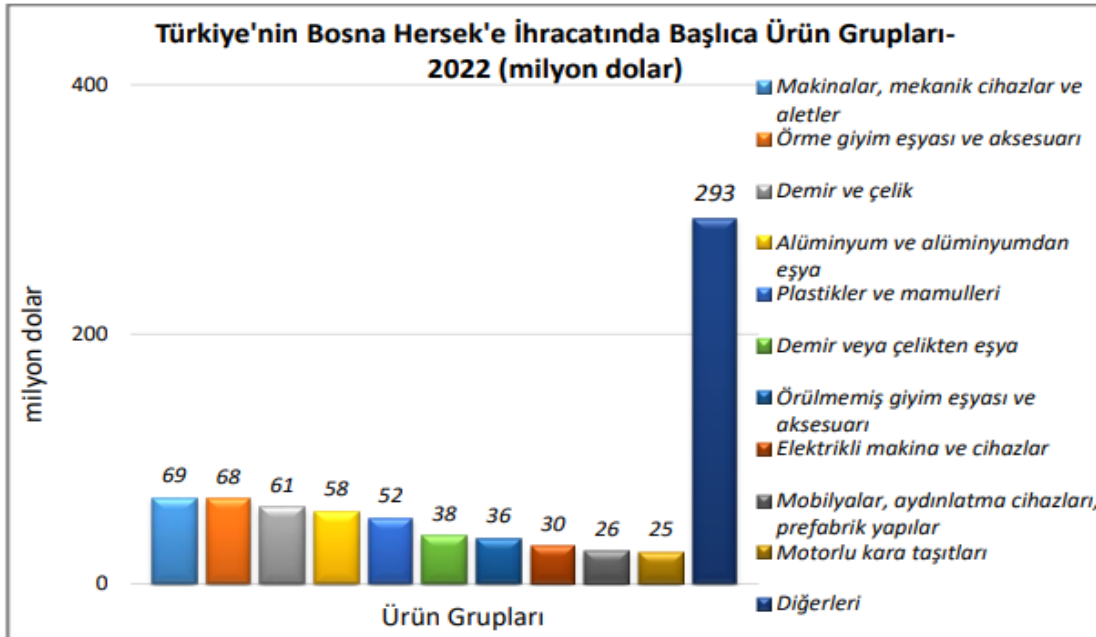
Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşmasıdır (CEFTA):Türkiye-Bosna Hersek Serbest Ticaret Anlaşması uyarınca, Bosna Hersek'ten ülkemize ithal edilecek ürünlerden (bazı tarım ve hayvancılık ürünleri hariç olmak üzere) gümrük vergisi alınmamaktadır.

Bosna-Hersek önemli miktarda Türk sanayisinin ihtiyaç duyduğu ham alüminyum, ağaç mamulleri ve ham deri ihraç etmektedir. Türkiye'nin mevcut sanayi altyapısı ve coğrafi konumundan dolayı Boşnak firma ve işadamlarına sunabileceği ortak yatırım/işbirliği olanaklarının da her fırsatta vurgulanması ve işbirliği fırsatlarının araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

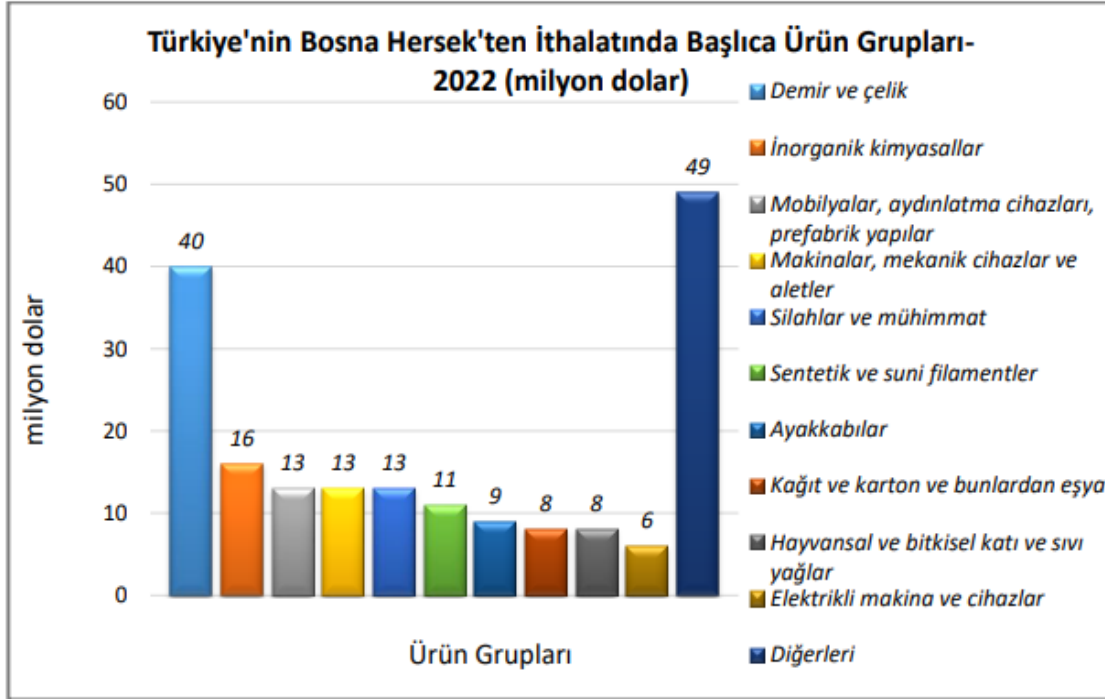
2023 yılında Bosna-Hersek le olan ihracatımız 716 bin dolar, ithalatımız ise 200bin dolar olarak kayda geçmiştir. 2024 yılının ilk yarısında Bosna-Hersek'e yapılan ihracat 348 bin dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde Bosna-Hersek'ten yapılan ithalat ise 123 bin dolar olarak kaydedilmiştir.

Kaynak: Trademap / Ticaret Bakanlığı

2023 yılında Bosna-Hersek'e 716 bin dolar olarak gerçekleşen ihracatımız, 2024 yılının ilk yarısında 348 bin dolar olduğu tespit edilmiştir.

İhraç edilen başlıca ürünler arasında demir ve çelik, inorganik kimyasallar, mobilyalar, prefabrik yapılar, silahlar ve mühimmatlar, sentetik ve suni filamentler, ayakkabı, karton, kağıt ve hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar da bulunmaktadır.

Kaynak: Trademap / Ticaret Bakanlığı

2023 yılında 200 bin dolar olarak gerçekleşen ithalatımız, 2024 yılının ilk yarısında 123 bin dolar olarak tespit edilmiştir.

İthal edilen başlıca ürünler arasında demir ve inorganik kimyasalların yanı sıra mobilyalar, aydınlatma cihazları, makinalar ve mekanik cihaz ve aletler, silah ve mühimmat, sentetik ve suni filamentler, ayakkabı, karton, kağıt ve hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar da bulunmaktadır.